

Płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego oraz płatności obszarowe II filaru WPR - kampania 2025 r.

Departament Płatności Bezpośrednich
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego

Termin składania wniosków

- **Od 15 marca do 15 maja br.**
 - wniosek może być także złożony później – w terminie 25 dni kalendarzowych po 15 maja, tj. **do 9 czerwca 2025 r.** (dotyczy także zmian do wniosków), ale w takim przypadku będzie stosowane **zmniejszenie** płatności w wysokości **1 proc.** należnej kwoty płatności za każdy dzień roboczy.

Sposób złożenia wniosku: [aplikacja eWniosekPlus](#) dostępna poprzez Platformę Usług Elektronicznych (PUE) na stronie ARiMR.

Rodzaje płatności (1)

Podstawowe wsparcie dochodów (PWD) – stawka planowana za 2025 r.: **114,42 EUR/ha***.

Płatność redystrybucyjna

- dla gospodarstw posiadających od 1 ha do 300 ha; płatność do powierzchni maks. 30 ha;
- w przypadku spółdzielni wysokość płatności = liczba członków x limit powierzchniowy;
- stawka planowana za 2025 r.: **39,80 EUR/ha***.

Płatności w ramach ekoschematów:

- 7 ekoschematów obszarowych oraz ekoschemat Dobrostan zwierząt.

Płatność dla młodych rolników

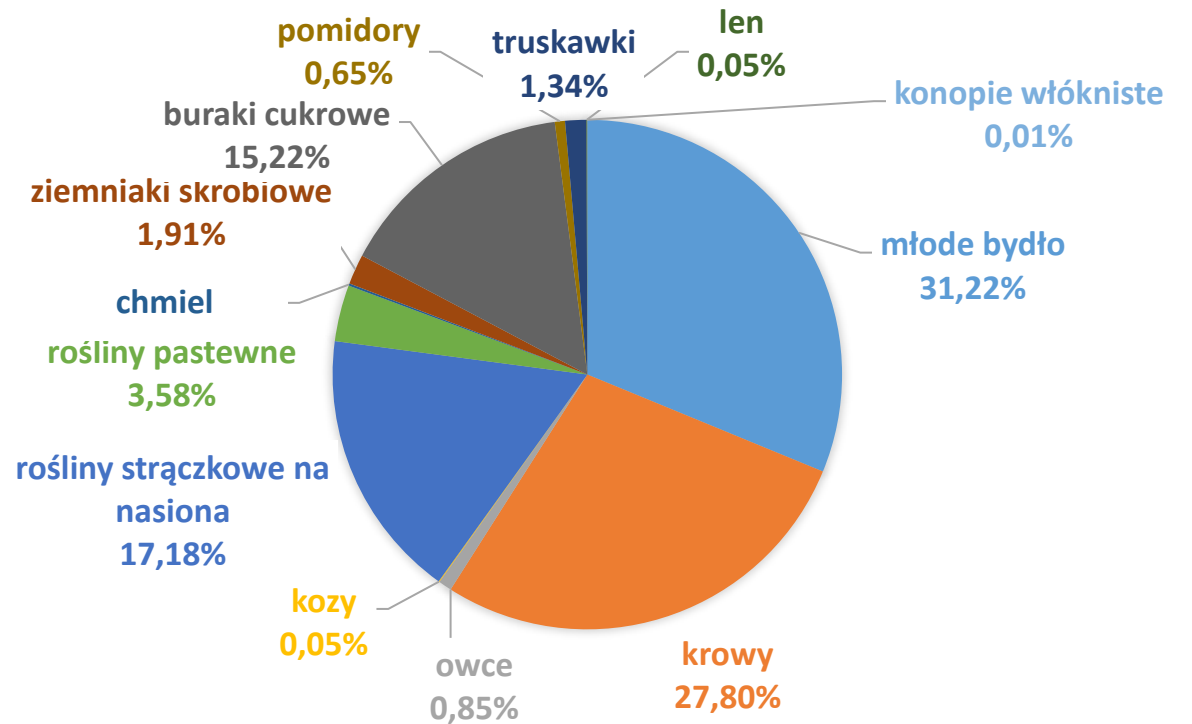
- maks. wiek 40 lat w pierwszym roku złożenia wniosku o przyznanie tej płatności; rozpoczęcie działalności nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem wniosku; posiadanie co najmniej wykształcenia na poziomie ponadpodstawowym lub 3-letniego stażu pracy w rolnictwie;
- stawka planowana za 2025 r.: **58,12 EUR/ha***.

*Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.

Rodzaje płatności (2)

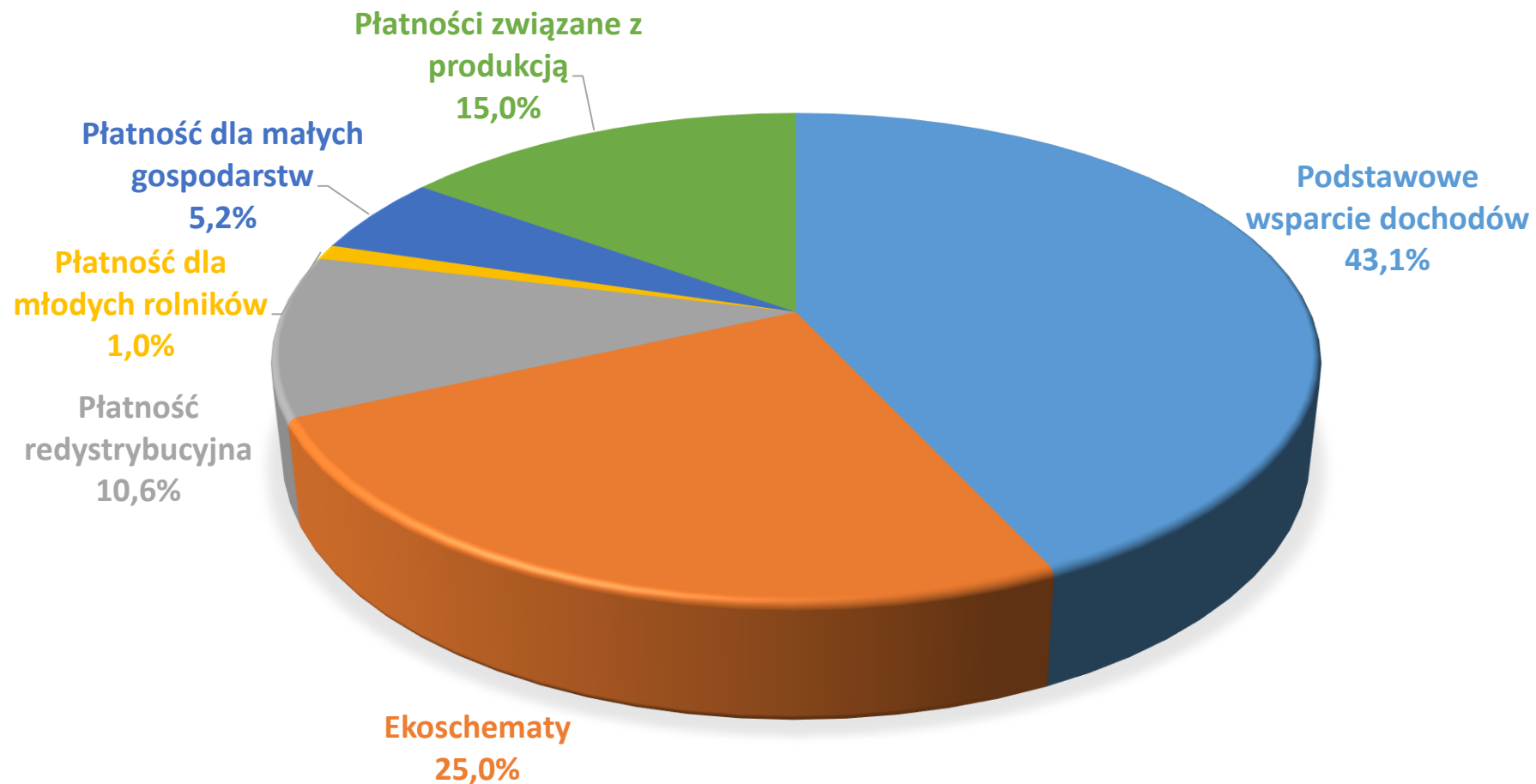
Płatności
związane z produkcją
w 13 sektorach:

Płatność dla małych gospodarstw

- maks. do 5 ha UR;
- zastępuje pozostałe rodzaje PB (w tym ekoschematy);
- stawka: **225 EUR/ha** (maks. **1 125 EUR/gosp.**).

Orientacyjny podział środków UE

Dane za 2025 r. zgodnie z PS WPR.

Przejęciowe wsparcie krajowe

Dodatkowe wsparcie finansowane z budżetu krajowego, w formie:

- **uzupełniającej płatności podstawowej (UPP)**, która przysługuje do najważniejszych roślin uprawnych (w szczególności: zbóż, roślin oleistych, roślin wysokobiałkowych) oraz do gruntów ugorowanych; szacowana stawka za 2025 r.: **ok. 13 EUR/ha**;
- **płatności niezwiązanej do tytoniu** – stawki płatności zrównane w obu grupach (tj. Virginia i pozostałe grupy) – wg szacunków **ok. 0,52 EUR/kg w k. 2025 r.**; degresywność stawek - 5% w każdym kolejnym roku (zgodnie z przepisami UE).

Płatności związane z produkcją – rośliny (1)

Rośliny strączkowe na nasiona:

- Bobik; groch siewny, w tym peluszka, z wyłączeniem grochu siewnego cukrowego i grochu siewnego łuskowego; łubin: biały, wąskolistny, żółty; soja zwyczajna.
- Brak degresywności.
- Stawka planowana za 2025 r.: **206,09 EUR/ha.***

Rośliny pastewne:

- Esparceta siewna; koniczyna: czerwona, biała, białoróżowa, perska, krwistoczerwona; komonica zwyczajna; lędzian; lucerna: siewna, mieszańcowa, chmielowa; nostryk biały; seradela uprawna; wyka kosmata; wyka siewna.
- Maks. do 75 ha.
- Stawka planowana za 2025 r.: **103,70 EUR/ha.***

Chmiel:

- 1300 sadzonek/ha.
- 3 rejony (lubelski, wielkopolski, dolnośląski).
- Stawka planowana za 2025 r.: **436,67 EUR/ha.***

Truskawki:

- Stawka planowana za 2025 r.: **272,14 EUR/ha.***

**Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.*

Płatności związane z produkcją – rośliny (2)

Len:

- Stawka planowana za 2025 r.: **101,85 EUR/ha.***

Konopie włókniste:

- Wpis do rejestru konopi włóknistych prowadzonego przez KOWR.
- Stosowane odmiany zawierają maksymalnie 0,3% tetrahydrokannabinolu (THC).
- Stawka planowana za 2025 r.: **29,55 EUR/ha.***

Pomidory:

- Umowa.
- Założenie uprawy z rozsady; minimalna obsada 20 tys. szt./ha.
- Stawka planowana za 2025 r.: **550,00 EUR/ha.***

Buraki cukrowe:

- Umowa.
- Stawka planowana za 2025 r.: **300,75 EUR/ha.***

Ziemniaki skrobiowe

- Umowa.
- Stawka planowana za 2025 r.: **383,94 EUR/ha.***

*Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.

Płatności związane z produkcją – zwierzęta

Bydło: do 20 szt. zwierząt; **od 1 szt. w woj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim**, w pozostałych woj. od 3 szt. zwierząt;

Stawka planowana za 2025 r.: **75,53 EUR/szt.***

Krowy: do 20 szt. zwierząt; **od 1 szt. w woj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim**, w pozostałych woj. od 3 szt. zwierząt;

Stawka planowana za 2025 r.: **96,64 EUR/szt.***

Owce: min. 10 maciorek owczych;

Stawka planowana za 2025 r.: **25,80 EUR/szt.***

Kozy: min. 5 samic kozy;

Stawka planowana za 2025 r.: **11,27 EUR/szt.***

*Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.

Warunkowość

Warunkowość - podstawowy, obowiązkowy element Zielonej Architektury

- **Obowiązuje ok. 1,2 mln rolników na powierzchni ok. 14 mln ha UR**
- Normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska – normy GAEC
- Podstawowe wymogi w zakresie zarządzania – wymogi SMR
- Uzależnia otrzymanie pełnego wsparcia od zapewnienia przez beneficjentów zgodności z podstawowymi normami dotyczącymi środowiska, zmiany klimatu, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt, zdrowia roślin i dobrostanu zwierząt
- Nieprzestrzeganie norm i wymogów skutkuje, co do zasady, 3% zmniejszeniem płatności
- Baza do określenia wymagań dla dodatkowo płatnych, dobrowolnych działań takich jak: ekoschematy, działania rolno-środowiskowo-klimatyczne i inne

Rozporządzenie (UE) 2024/1468 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzeń w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar.

W rezultacie zabiegów podjętych m.in. przez Polskę, od 2024 r. Komisja Europejska zmieniła te zasady warunkowości, które mogły wpływać na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów, tj.:

Efekt negocjacji

Nie ma obowiązku ugorowania 4% GO, o ile p. cz. jeszcze w 2024 r., a najpóźniej w 2025 r. ustanowiło odpowiedni ekoschemat:
Grunty wyłączone z produkcji.

Możliwość wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem – tzw. norma GAEC 7. Od 2024 r. rolnicy mogą stosować - albo dywersyfikację upraw, albo zmianowanie.

Uproszczenia w normie dot. obowiązku utrzymania okrywy glebowej - GAEC 6 wprowadzono termin utrzymania okrywy glebowej od dnia zbioru do dnia 15 października, z możliwą przerwą na wykonanie zabiegów agrotechnicznych przed siewem roślin ozimych, trwającą nie dłużej niż 4 tygodnie.

Ważne! Gospodarstwa do 10 ha UR (73% gospodarstw w kraju) nie podlegają kontroli i sankcjom związanym z realizacją warunkowości.

Warunkowość – normy GAEC (1)

GAEC 1 Utrzymywanie TUZ w oparciu o stosunek powierzchni TUZ do powierzchni UR na poziomie krajowym.

Wskaźnik ten nie może zmniejszyć się o więcej niż 5% w porównaniu z rokiem referencyjnym 2018. Wskaźnik referencyjny za 2018 r. wynosił 18,33%.

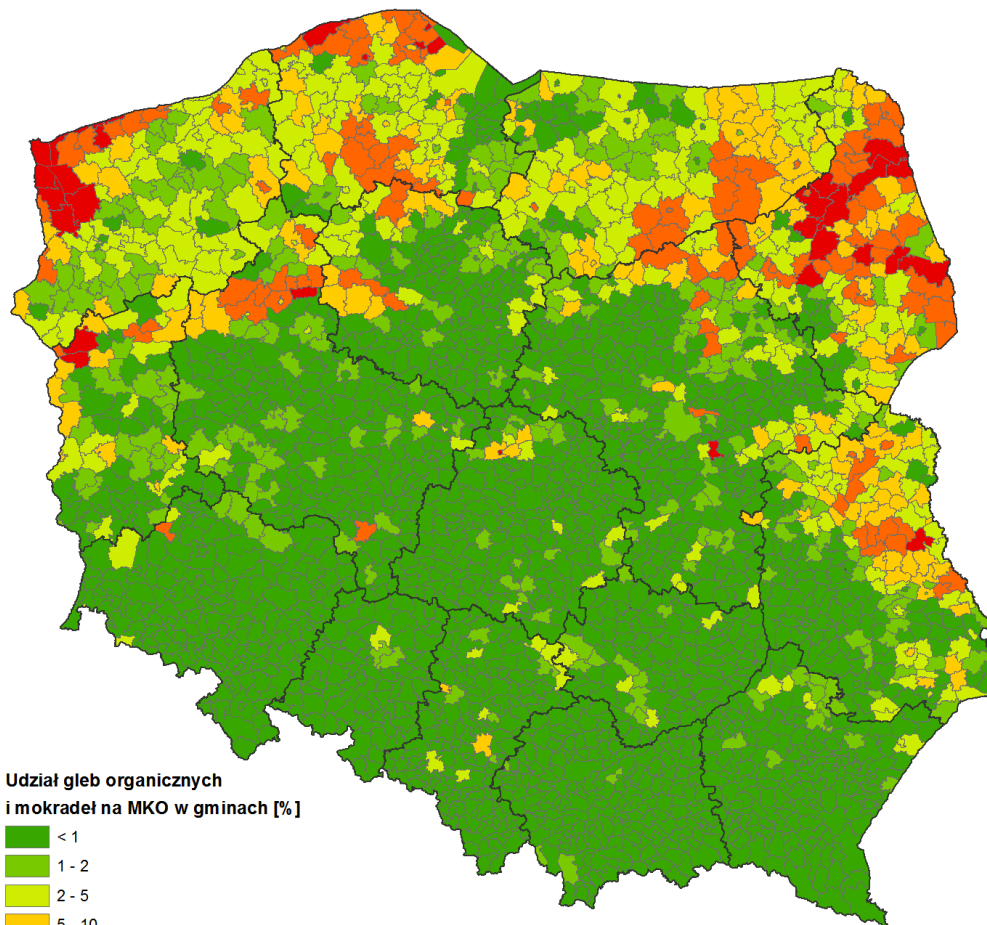
Od 2025 r. GAEC 2 Ochrona obszarów podmokłych i torfowisk. Aby zapewnić właściwą ochronę gleb o największych zasobach węgla, normą GAEC 2 objęto gleby organiczne: (i) **o zawartości materii organicznej co najmniej 40% suchej masy gleby** (ii) **w warstwie o miąższości nie mniejszej niż 40 cm.** Powierzchnia pod GAEC 2 – ok. 399,9 tys. ha.

Na wyznaczonych torfowiskach i obszarach podmokłych, **użytkowanych rolniczo**, rolnicy będą zobowiązani do przestrzegania określonych wymogów. W przypadku, gdy torfowiska i obszary podmokłe stanowią:

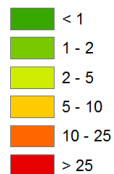
- **trwałe użytki zielone:**
 - nie przekształca się ich i nie zaoruje, z wyłączeniem możliwości wykonania zabiegu renowacji z zastosowaniem płytkiej uprawy gleby i podsiewu nie częściej niż raz na 4 lata;
 - nie wydobywa się z nich torfu;
 - nie buduje się na nich i nie odnawia rowów i instalacji drenujących do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu;
- **grunty orne:**
 - nie buduje się na nich i nie odnawia rowów i instalacji drenujących do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu;
 - nie zaoruje się ich, z wyłączeniem możliwości płytkiej uprawy gleby do głębokości 15 cm;
 - nie wydobywa się z nich torfu.

Warunkowość – normy GAEC (2)

Udział gleb organicznych
i mokradeł na MKO w gminach [%]

Rolnicy, w gospodarstwach których zostały
wyznaczone obszary podlegające ochronie w
ramach normy GAEC 2 znajdą stosowne informacje:

- ✓ w aplikacji eWniosekPlus;
- ✓ na stronie <https://gaec2.iung.pl>

Warunkowość – normy GAEC (3)

GAEC 3 Zakaz wypalania użytków rolnych.

Obowiązuje całkowity zakaz wypalania UR, dopuszcza się jedynie punktowe wypalanie roślin, ich części lub resztek poźniwnych z uwagi na zdrowie roślin lub po zaleceniu Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa

GAEC 4 Ustanowienie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych.

Zakaz stosowania wszystkich nawozów, środków ochrony roślin oraz innych substancji zawierających związki lub związki azotu wykorzystywanych rolniczo w celu zwiększenia wzrostu roślinności na UR w odległości do 3 m od wód powierzchniowych.

GAEC 5 Zarządzanie orką przyczyniające się do zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, w tym uwzględnianie nachylenia terenu dla GO położonych na stokach > 14%.

Na tych gruntach nie wykorzystuje się pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku i nie utrzymuje się ich jako ugór czarny w okresie jesienno-zimowym.

Warunkowość – normy GAEC (4)

GAEC 6 Minimalna pokrywa glebowa w najwrażliwszych okresach.

- Na powierzchni co najmniej 80% GO utrzymuje się okrywę ochronną gleby **od dnia zbioru uprawy w plonie głównym do dnia 15 października**.
- Jako spełnienie wymogów normy uznaje się m.in.: okrywę roślinną (trawy na gruntach ornych, międzyplony, wsiewki, rośliny bobowate drobnonasienne oraz ich mieszanki z trawami, uprawy główne znajdujące się do 15 października na polu), pozostawienie ścierniska, grunty pokryte resztkami poźniwnymi oraz samosiewami zebranej uprawy, mulczem.
- W okresie od dnia zbioru plonu głównego **do dnia 15 października dopuszcza się niezbędną przerwę na wykonanie zabiegów agrotechnicznych ze względu na wysiew roślin ozimych lub międzyplonów** (nie dłuższą jednak niż 4 tygodnie).

W uprawach trwałych (sady - drzewa owocowe) utrzymuje się okrywę ochronną gleby w międzyrzędziach w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego kolejnego roku.

Warunkowość – normy GAEC (5)

GAEC 7 Zmianowanie lub dywersyfikacja upraw na GO.

- *wyłączenie gospodarstw do 10 ha GO.*

Umożliwienie rolnikom wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem.

W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw o powierzchni:

- (i) od 10 do 30 ha GO wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75% w strukturze zasiewów;
- (ii) powyżej 30 ha GO wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95% w strukturze zasiewów.

W przypadku wyboru zmianowania upraw:

- ✓ na powierzchni co najmniej 40% GO w gospodarstwie jest prowadzona inna uprawa w plonie głównym w porównaniu z rokiem poprzednim;
- ✓ na wszystkich GO, taka sama uprawa w plonie głównym nie jest prowadzona dłużej niż 3 lata.

Warunkowość – normy GAEC ⁽⁶⁾

GAEC 8 Zachowanie elementów krajobrazu oraz zakaz przycinania drzew i żywopłotów w okresie lęgowym ptaków.

- **Zachowanie elementów krajobrazu:** (i) drzew będących pomnikami przyrody; (ii) rowów, których szerokość nie przekracza 2 m; (iii) oczek wodnych o powierzchni mniejszej niż 100 m².
- **Zakaz przycinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych** w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca, z wyłączeniem: (i) wierzb, (ii) drzew owocowych, (iii) gatunków drzew, których uprawa stanowi zagajnik o krótkiej rotacji.

GAEC 9 Zakaz przekształcania lub zaorywania TUZ wyznaczonych jako wrażliwe pod względem środowiskowym (cenne) na obszarach Natura 2000

- ✓ powierzchnia pod GAEC 9 – ok. 400 tys. ha.

Warunkowość – SMR

Obowiązujące w Polsce wymogi podstawowe w zakresie zarządzania odnoszą się do ochrony środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia roślin oraz dobrostanu zwierząt.

Wykaz wymogów SMR:

SMR 1 - Ramowa Dyrektywa Wodna - wymogi dotyczące kontroli pozwoleń wodnoprawnych

SMR 2 - Dyrektywa Azotanowa - ochrona wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego- realizacja wymogów określonych w Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, np. w zakresie przechowywania nawozów naturalnych, wykorzystania nawozów w pobliżu wód, okresów, terminów i warunków nawożenia

SMR 3 - Ochrona dzikiego ptactwa – dotyczy gospodarstw położonych na obszarze NATURA 2000

SMR 4 - Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory– dotyczy gospodarstw położonych na obszarze NATURA 2000

SMR 5 - Bezpieczeństwo żywności i pasz – wymogi dot. m.in. zasad przechowywania żywności i pasz, prowadzenia dokumentacji

SMR 6 - Zdrowie zwierząt – wymogi dot. m.in. zakazu stosowania i podawania zwierzętom związków o działaniu hormonalnym

SMR 7 - Zdrowotność roślin – wymogi dot. w szczególności stosowania środków ochrony roślin

SMR 8 - Zrównoważone stosowanie pestycydów – wymogi dot. zrównoważonego stosowania pestycydów

SMR 9 - Dobrostan cieląt – wymogi dot. m.in. warunków utrzymywania cieląt

SMR 10 - Dobrostan świń – wymogi dot. m.in. warunków utrzymywania świń

SMR 11 - Dobrostan zwierząt hodowlanych – wymogi dot. m.in. opieki nad zwierzętami

Warunkowość społeczna (1)

Warunkowość społeczna polega na uzależnieniu wysokości wsparcia od przestrzegania wybranych krajowych przepisów z zakresu prawa pracy oraz zasad BHP.

Od 2025 r. obowiązkowa dla wszystkich państw członkowskich UE.

Za kontrole odpowiedzialna jest Państwowa Inspekcja Pracy (PIP), a za przyznanie i wypłatę płatności po uwzględnieniu wyników kontroli – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Kontrolami objęci zostaną jedynie rolnicy, którzy już dotychczas byli kontrolowani przez PIP, tj.:

- pracodawcy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy lub
- nie będący pracodawcami:
 - przedsiębiorcy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców albo
 - inne jednostki organizacyjne
 - na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne, w tym przez osoby wykonujące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia tej pracy.

Warunkowość społeczna (2)

W przypadku wystąpienia nieprawidłowości wynikających z prawa pracy oraz zasad BHP, zmniejszeniu będą podlegać płatności:

- 1) **bezpośrednie**, w tym: podstawowe wsparcie dochodów, pł. redystrybucyjna, pł. dla młodych rolników, pł. związane z produkcją, pł. w ramach ekoschematów (w tym Dobrostan zwierząt) oraz pł. dla małych gospodarstw;
- 2) **II filara WPR**: pł. rolno-środowiskowo-klimatyczne, ekologiczne, premie z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pł. ONW.

Warunkowość społeczna została wdrożona ustawą o zmianie ustawy o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Spełnienie wymogów warunkowości społecznej nie jest zatem nowym obowiązkiem, a opiera się na przestrzeganiu powszechnych, krajowych norm prawa pracy oraz zasad BHP.

Ekoschematy – prośrodowiskowy element płatności bezpośrednich

OBOWIĄZKOWY dla państwa członkowskiego

ale

DOBROWOLNY dla rolników

- ✓ Budżet: **min. 25% kwoty PB/rok** (średnio w latach 2023-2026 **ok. 920 mln EUR/rok**), tj. 2 x tyle, co łącznie średniorocznie na PRŚK i RE (ok. 460 mln EUR/rok)
- ✓ Płatne, roczne praktyki, dostosowane do warunków i potrzeb krajowych, ale poddane ocenie KE pod kątem realizacji celów nowej WPR (cel 4, 5, 6, 9)
- ✓ Realizują cele środowiskowe i klimatyczne WPR - ochrona zasobów gleby, wód, klimatu, dobrostanu zwierząt, różnorodności biologicznej w produkcji rolnej, ale
- ✓ **Promują praktyki pro-produkcyjne, które przekładają się na dochody rolnicze poprzez zwiększenie żyzności gleby, racjonalne nawożenie, poprawę jakości plonów**
- ✓ Wyzwaniem było pogodzenie kilku celów: **(i)** osiągnięcie realnego efektu środowiskowego (*no backsliding*) bez ograniczania produktywności sektora, **(ii)** możliwość realizacji przez jak największą liczbę rolników
- ✓ Efekt: **szeroki wachlarz praktyk uwzględniających różnorodność polskiego rolnictwa** pod względem agrotechnicznym, technologicznym, struktury gospodarstw, typu produkcji (roślinna, zwierzęca), wielkości gospodarstwa (**pozorna złożoność** – w praktyce możliwość wyboru najlepszej opcji dla danego gospodarstwa).

Ekoschematy obszarowe

– zmiany od 2025 r. (1)

- **utworzenie nowego ekoschematu** – Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany;
- **rozszerzenie zakresu wsparcia** w ramach obecnego ekoschematu Biologiczna ochrona upraw o **płatność za stosowanie nawozowych produktów mikrobiologicznych oraz zmiana nazwy ekoschematu na Biologiczna uprawa**;
- **rozszerzenie zakresu wsparcia** w ramach ekoschematu Grunty wyłączone z produkcji o **nowo utworzone elementy krajobrazu**;
- **ustanowienie odrębnych stawek** płatności dla grup upraw w ramach ekoschematu Integrowana Produkcja Roślin;
- **rozszerzenie obszaru wdrażania w ekoschemacie Retencjonowanie wody** o możliwość uzyskiwania wsparcia także dla gruntów znajdujących się na obszarze objętym normą GAEC 2 (Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych);

Ekoschematy obszarowe

– zmiany od 2025 r. (2)

- **rozszerzenie obszaru wdrażania w ekoschemacie Retencjonowanie wody** o możliwość uzyskiwania wsparcia także dla gruntów znajdujących się na obszarze objętym normą GAEC 2 (Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych);
- **zmiana liczby punktów** w ekoschemacie Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w ramach praktyk: Uprozczone systemy uprawy oraz Wymieszanie słomy z glebą;
- **wprowadzenie limitu powierzchni (300 ha)** dla ekoschematów obszarowych za wyjątkiem ekoschematu retencyjnego oraz ekoschematu Biologiczna uprawa lub Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi jako warunku ubiegania się o ekoschemat Materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany;
- **ograniczenie możliwości realizacji ekoschematów** – do tej samej powierzchni, w tym samym roku, mogą być przyznane płatności w ramach nie więcej niż dwóch ekoschematów lub praktyk lub wariantów.

Ekoschemat Rolnictwo węglowe (1)

Ekoschemat: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

Sekwestracja CO₂ przyczynia się do ochrony gleby i środowiska. Zdrowe gleby wpływają na jakość plonów, co z kolei przynosi rezultat w postaci dochodów i obniżenia kosztów.

Wyższy poziom **materii organicznej** w glebie, to: **(i) ulepszona struktura gleby, (ii) większa odporność na zmienność pogody, susze i powodzie** (większa pojemność wodna i retencja wody), **(iii) większa zdolność do zatrzymywania składników odżywczych**, co ogranicza ich straty poprzez spływ z pól uprawnych (efekt środowiskowy i ekonomiczny).

System punktowy - poszczególnym praktykom przypisano odpowiednią liczbę punktów

1 pkt = 22,47 EUR* (≈100 zł)

Punkty są oparte na wyliczonych stawkach płatności stanowiących rekompensatę dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku realizacji danej praktyki.

Ekoschemat Rolnictwo węglowe (2)

Ekoschemat Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi – warunek wejścia: uzyskanie minimalnej liczby punktów stanowiącej iloczyn:

- 25% powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie (**od 2025 r. do powierzchni nie większej niż 300 ha**) oraz
- 5 pkt przyznawanych za hektar.

Każdej z praktyk przypisano odpowiednią liczbę punktów, przy czym 1 pkt stanowi równowartość 22,47 EUR (ok. 100 PLN). Punkty oparte są na wyliczonych stawkach płatności stanowiących rekompensatę poniesionych dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku realizacji danej praktyki.

Przykład 1. Próg wejścia – $(25\% * 5 \text{ pkt} = 1,25 * \text{liczba ha})$

- Gospodarstwo o powierzchni 10 ha UR
– musi uzyskać minimalną liczbę punktów **12,5 pkt**
 $25\% * 10 \text{ ha} = 2,5 \text{ ha} \Rightarrow 2,5 \text{ ha} * 5 \text{ pkt/ha} = 12,5 \text{ pkt}$
- Gospodarstwo o powierzchni 100 ha UR
– minimalna liczba punktów do realizacji – **125 pkt**
 $25\% * 100 \text{ ha} = 25 \text{ ha} \Rightarrow 25 \text{ ha} * 5 \text{ pkt/ha} = 125 \text{ pkt, itd.}$

Realizację tej min. liczby punktów rolnik może osiągnąć poprzez dowolną liczbę praktyk.

Ekoschemat Rolnictwo węglowe (3)

1) Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt - 5 pkt

- ✓ obsada zwierząt trawożernych wpisanych do bazy IRZ* w gospodarstwie wynosi co najmniej **0,3 DJP/ha TUZ** i **maksymalnie 2 DJP/ha TUZ** w okresie wegetacyjnym roślin (1.04 - 30.09);
- ✓ zakaz zaorywania TUZ w okresie realizacji ekoschematu;

Płatność do TUZ poza obszarami Natura 2000.

**w przypadku zwierząt z gatunków: daniel oraz jeleń szlachetny, które nie zostały zgłoszone do komputerowej bazy danych IRZ, informacje o ich posiadaniu rolnik przekazuje w oświadczeniu składanym do kierownika biura powiatowego ARiMR*

2) Międzyplony ozime lub Wsiewki śródplonowe - 5 pkt

- ✓ utrzymywanie roślin w postaci:
 - **wsiewek** roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanek z udziałem roślin bobowatych drobnonasiennych w uprawę główną i utrzymanie ich co najmniej do wysiewu kolejnej uprawy w plonie głównym lub przez co najmniej 8 tygodni od dnia zbioru uprawy głównej w plonie głównym **lub**
 - **międzyplonów ozimych** w formie mieszanek utworzonych z **co najmniej 2 gatunków roślin ozimych lub jarych** w terminie od 1 lipca do 1 października i utrzymanych co najmniej do 15 lutego następnego roku. Dopuszcza się mulczowanie, jednak nie wcześniej niż po 15 listopada; międzyplony nie mogą stanowić uprawy głównej w kolejnym roku
- ✓ zakaz stosowania środków ochrony roślin

Ekoschemat Rolnictwo węglowe (4)

3) Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - na wszystkich GO i TUZ w gospodarstwie:

a) wariant podstawowy (bez wapnowania) - 1 pkt

Opracowanie i przestrzeganie planu nawozowego do powierzchni GO i TUZ w gospodarstwie, opartego na bilansie N oraz chemicznej analizie gleby, określającego dawki składników pokarmowych (N, P, K i Mg oraz potrzeby wapnowania), **lub**

b) wariant rozszerzony o wapnowanie - 3 pkt

Zakres podstawowy rozszerzony o zastosowanie wapnowania. Wsparcie w zakresie wapnowania do poszczególnych działek rolnych przysługuje nie częściej niż raz na 4 lata do gruntów o $\text{pH} \leq 5,5$

- Plan nawozowy opracowany najpóźniej w terminie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności **lub** do 30 września danego roku (w przypadku upraw ozimych wysiewanych w roku złożenia wniosku);

4) Wymieszanie obornika na GO w terminie 12 godzin od jego aplikacji - 2 pkt

Celem praktyki jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery.

5) Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo na GO i TUZ - 3 pkt

Celem jest ograniczenie emisji amoniaku i podtlenku azotu do atmosfery.

Potwierdzeniem realizacji praktyk 4 i 5 jest oświadczenie lub zdjęcie geotagowane.

Ekoschemat Rolnictwo węglowe (5)

6) Zróżnicowana struktura upraw – wszystkie GO w gospodarstwie - 3 pkt

Uprawa co **najmniej 3 różnych upraw** na gruntach ornych w gospodarstwie, przy czym:

- udział uprawy głównej w strukturze zasiewów **nie przekracza 65%** i udział trzeciej lub w przypadku większej liczby upraw, łącznie trzeciej i kolejnych nie może być mniejszy niż 10%,
- co najmniej **20%** stanowią: uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. bobowate) oraz
- udział zbóż nie przekracza **65%** oraz
- udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (m.in.: okopowe) nie przekracza **30%**.

W przypadku uprawy rzepaku, począwszy od 2024 r. słomę po zbiorze plonu głównego rozdrabnia się i miesza z glebą lub przyoruje.

Ekoschemat Rolnictwo węglowe (6)

7) Uproszczone systemy uprawy – od 2025 r. 3 pkt

- zabiegi uprawowe wykonywane są z odstępniem od uprawy płużnej w zespole uprawek późniwnych i przedsiwnych;
- po zbiorze uprawy pozostawia się na polu całość resztek późniwnych w formie mulczu.

Praktyka nie obejmuje uprawy zerowej oraz gruntów z trawami.

8) Wymieszanie słomy z glebą – od 2025 r. 1 pkt

- rozdrobnienie i przyoranie lub wymieszanie z glebą całej słomy po zbiorze plonu głównego
- słoma z dojrzałych: roślin zbożowych (w tym kukurydzy), zbóż rzekomych (gryka, szarłat i komosa), roślin oleistych, bobowatych, facelii i traw nasiennych.

W przypadku obu ww. praktyk - obowiązek prowadzenia **rejestrów zabiegów agrotechnicznych**.

Ekoschemat Obszary z roślinami miododajnymi

Ekoschemat Obszary z roślinami miododajnymi

- ✓ polega na utworzeniu obszaru z roślinami miododajnymi przez wysiew mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych (wskazanych w rozporządzeniu), z tym że mieszanka ta obejmuje co najmniej jeden gatunek roślin „nieprodukcyjnych”, a gatunki „produkcyjne” nie mogą dominować w mieszance;
- ✓ zakaz:
 - prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) – nie dotyczy prowadzenia pasiek
 - stosowania nawozów i środków ochrony roślin
 - w terminie **do dnia 31 sierpnia**.

Szacowana stawka: ok. 269,21 EUR/ha*.

*Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.

Wykaz nr 1 – typowo miododajne (nieprodukcyjne)

- 1) bodziszek (Geranium spp.);
- 2) chabry (Centaurea spp.);
- 3) czarnuszki (Nigella spp.);
- 4) cząber ogrodowy (Satureja hortensis L.);
- 5) czyściec prosty (Stachys recta L.);
- 6) dzielżan jesienny (Helenium autumnale L.);
- 7) kłosowce (Agastache spp.);
- 8) kocimiętka (Nepeta spp.);
- 9) kolendra siewna (Coriandrum sativum L.); (...)
- 36) żeleźniak pospolity (Phlomis tuberosa L.);
- 37) żmijowiec grecki (Echium creticum S.S.);
- 38) żywokost lekarski (Symphytum officinale L.).

Wykaz nr 2 – rolnicze (produkcyjne)

- 1) facelia błękitna (Phacelia tanacetifolia Benth.);
- 2) gorczyca jasna (Sinapis alba L.);
- 3) gryka zwyczajna (Fagopyrum esculentum Moench);
- 4) komonica zwyczajna (Lotus corniculatus L.);
- 5) koniczyny (Trifolium spp.) z wyłączeniem koniczyny odstającej (Trifolium patens Schreb.);
- 6) lucerny (Medicago spp.);
- 7) nostrzyk biały (Melilotus albus Med.);
- 8) rzodkiew oleista (Raphanus sativus var. oleiformis Pers.);
- 9) słonecznik zwyczajny (Helianthus annuus L.);
- 10) sparceta piaszkowa (Onobrychis arenaria (Kit.) DC.);
- 11) sparceta siewna (Onobrychis viciifolia Scop.);
- 12) wyka kosmata (Vicia villosa Roth.).

Ekoschemat Integrowana Produkcja Roślin (1)

Płatność przyznawana do powierzchni upraw, z których pochodzą produkty roślinne uprawiane zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin.

Od 2025 r. wysokość płatności jest zróżnicowana dla różnych grup upraw.

Szacowana stawka płatności wynosi*:

- uprawy sadownicze - 342,70 EUR/ha
- uprawy jagodowe - 309,21 EUR/ha
- uprawy rolnicze - 146,07 EUR/ha
- uprawy warzywne - 309,21 EUR/ha

*Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.

Ekoschemat Integrowana Produkcja Roślin (2)

Płatność przyznawana do powierzchni upraw, z których pochodzą produkty roślinne uprawiane zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin.

I. Do grupy upraw **sadowniczych** zalicza się:

I.p.	Roślina objęta metodyką integrowanej produkcji roślin
1.	Brzoskwinia
2.	Morela
3.	Czereśnia
4.	Jabłko
5.	Gruszka
6.	Śliwki
7.	Wiśnie

II. Do grupy upraw **jagodowych** zalicza się:

I.p.	Roślina objęta metodyką integrowanej produkcji roślin
1.	Agrest
2.	Borówka wysoka
3.	Jeżyna bezkolcowa
4.	Malina
5.	Porzeczka czarna
6.	Porzeczka czerwona
7.	Truskawka
8.	Winogrono w uprawie polowej
9.	Aronia*

III. Do grupy upraw **rolniczych** zalicza się:

I.p.	Roślina objęta metodyką integrowanej produkcji roślin
1.	Burak (cukrowy)
2.	Chmiel
3.	Gryka
4.	Jęczmień (ozimy i jary)
5.	Jęczmień browarny (jary)
6.	Kukurydza
7.	Kukurydza cukrowa
8.	Proso
9.	Pszenica (ozima i jara)
10.	Rzepak (ozimy)
11.	Słonecznik
12.	Soja
13.	Żyto

* z uwagi na ekstensywny charakter produkcji płatność jak dla upraw rolniczych

Ekoschemat Integrowana Produkcja Roślin (3)

IV. Do grupy upraw **warzywnych** zalicza się:

I.p.	Roślina objęta metodyką integrowanej produkcji roślin
1.	Brokuł
2.	Burak ćwikłowy
3.	Cebula
4.	Cukinia
5.	Kabaczek
6.	Patison
7.	Czosnek
8.	Dynia olbrzymia
9.	Dynia piżmowa
10.	Dynia oleista
11.	Fasola szparagowa
12.	Fasola na suche nasiona
13.	Kalafior
14.	Kapusta głowiasta
15.	Kapusta pekińska

I.p.	Roślina objęta metodyką integrowanej produkcji roślin
16.	Marchew
17.	Ogórek gruntowy (polowy)
18.	Ogórek pod osłonami
19.	Papryka
20.	Pomidor gruntowy
21.	Pomidor pod osłonami
22.	Salata pod osłonami
23.	Salata polowa
24.	Seler korzeniowy
25.	Szparagi
26.	Szpinak
27.	Ziemniak

Ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji (1)

Płatność przyznawana jest:

- za wyłączenie GO z produkcji (do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie),
- na gruntach wyłączonych z produkcji obowiązuje **zakaz prowadzenia produkcji rolnej** (w tym zakaz wypasu i koszenia) w terminie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca oraz **zakaz stosowania środków ochrony roślin i nawozów**,
- szacowana stawka: ok. 126,52 EUR/ha*.

*Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.

Ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji (2)

Od 2025 r. ekoschemat został rozszerzony o grunty wyłączone z produkcji obejmujące nowo utworzone elementy krajobrazu, np. oczka wodne, żywopłoty – co do zasady te same elementy, które obowiązywały w GAEC 8:

Za obszary wyłączone z produkcji uznaje się:

- a) grunty ugorowane,
- b) grunty ugorowane, na których położone są utworzone elementy krajobrazu, obejmujące:
 - **żywopłoty** lub **pasy gruntów zadrzewionych**, które nie stanowią części lasu, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 10 m szerokości danego żywopłotu lub danego pasa,
 - **zadrzewienia liniowe**, które nie stanowią części lasu,
 - **pojedyncze drzewa** – nie więcej niż 150 szt./ha,
 - **zagajniki śródpolne**, które nie stanowią części lasu, obejmujące drzewa lub krzewy, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha,
 - **rowy**, w tym otwarte ciek wodne służące do nawadniania lub odwadniania, z wyłączeniem rowów wykonanych z betonu, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 10 m szerokości danego rowu,
 - **oczka wodne** inne niż zbiorniki z betonu lub tworzywa sztucznego, o maksymalnej powierzchni wynoszącej 1 ha, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 0,5 ha danego oczka; w przypadku, gdy oczko wodne jest otoczone roślinnością nadbrzeżną, do powierzchni oczka wodnego wlicza się obszar z tą roślinnością lub
 - **miedze śródpolne lub strefy buforowe** o szerokości nie mniejszej niż 1 m, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 20 m szerokości danej miedzy lub danej strefy.

Ekoschemat Retencjonowanie wody na TUZ

Retencjonowanie wody na TUZ - płatność do TUZ w ramach:

(i) Ekoschematu Rolnictwo węglowe – praktyka Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt, (ii) Rolnictwo Ekologiczne, (iii) Płatności rolno-środowiskowo-klimatycznymi*, (iv) **od 2025 r. również TUZ na obszarach objętych normą GAEC 2.**

Warunkiem uzyskania płatności w danym roku jest wystąpienie na TUZ zalania lub podtopienia, zdefiniowanego jako stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80%, w okresie między 1 maja a 30 września, przez okres co najmniej 12 następujących po sobie dni.

Rolnik nie wskazuje we wniosku konkretnych działek, które mogą być zalane lub podtopione, a jedynie zaznacza chęć ubiegania się o tę płatność. Informacje o wystąpieniu zalania lub podtopienia na określonych powierzchniach TUZ przekazywane są przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa do ARiMR do dnia 2 października, na podstawie danych satelitarnych.

Szacowana stawka: 63,15 EUR/ha*.

**wybrane: warianty pakietów 4 i 5 działania rolno-środowiskowo-klimatycznego i interwencje rolno-środowiskowo-klimatycznych oraz ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000*

***Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.**

Ekoschemat Biologiczna uprawa

✓ Wariant: Mikrobiologiczne środki ochrony roślin:

- Zastosowanie zabiegu ochrony roślin z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu zarejestrowanych preparatów mikrobiologicznych zgodnie z etykietą danego środka i **przekazanie do ARiMR do 15 września imiennego dowodu zakupu oraz rejestru zabiegów agrotechnicznych lub dokumentu potwierdzającego realizację ekoschematu,**
- Zabieg chemicznym środkiem ochrony będzie dopuszczony tylko w ostateczności, gdy nie będzie możliwa eliminacja patogenów poprzez preparaty mikrobiologiczne. Płatność przyznawana jest do powierzchni UT, GO i drzew owocowych w systemie rolno-leśnym na TUZ,
- Szacowana stawka: 89,89 EUR/ha*.

✓ **Od 2025 r. Nowy wariant: Stosowanie nawozowych produktów mikrobiologicznych:**

- Wsparcie do stosowania nawozowych produktów mikrobiologicznych, które znajdują się na liście prowadzonej przez IUNG-PIB, zgodnie z instrukcją stosowania danego produktu i przekazanie do ARiMR imiennego dowodu zakupu oraz rejestru zabiegów agrotechnicznych w terminie do 15 września,
- Dokonanie zakupu nie wcześniej niż 15 lipca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku (umożliwienie wsparcia w przypadku upraw ozimych wysianych w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku),
- Płatność przyznawana będzie do powierzchni gruntów ornych, sadów oraz TUZ, na których są uprawiane drzewa owocowe w systemach rolno-leśnych,
- Szacowana stawka: 22,47 EUR/ha*.

*Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.

Ekoschemat Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany (1)

NOWY EKOSCHEMAT od 2025 r.

Ekoschemat dotyczący materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany zakłada wspieranie rolników w wykorzystywaniu do siewu lub sadzenia materiału o tych kategoriach. Dobra jakość użytych nasion lub sadzeniaków pozwala na ograniczanie stosowania nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin.

Warunkiem ubiegania się płatności będzie zastosowanie **na co najmniej 25%*** powierzchni GO w gospodarstwie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany: zbóż, roślin strączkowych, ziemniaków lub kukurydzy, rzepaku, buraków cukrowych i buraków pastewnych.

Płatność będzie przyznawana do powierzchni obsianej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany: zbóż, roślin strączkowych, ziemniaków (te same rośliny, jak w przypadku pomocy *de minimis*).

** W przypadku gospodarstw o powierzchni powyżej 300 ha, warunek wejścia będzie liczony do powierzchni nie większej niż 300 ha.*

Ekoschemat Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany (2)

Podstawą do uzyskania wsparcia będą dokumenty potwierdzające użycie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ilości, jaka powinna być użyta do obsiania lub obsadzenia 1 ha powierzchni gruntów ornych.

Dokumentem może być faktura zakupu lub dokument wydania z magazynu materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, przy czym zakup lub wydanie materiału siewnego z magazynu powinny być dokonane nie wcześniej niż w dniu 15 lipca roku poprzedzającego rok, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności.

Dokumenty rolnik powinien dostarczyć do ARiMR w terminie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności.

Ekoschemat Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany (3)

Wsparciem objęci będą rolnicy, którzy w roku, w którym złożyli wniosek o przyznanie płatności, nie złożyli wniosku o przyznanie pomocy *de minimis* w rolnictwie z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub materiał siewny kategorii kwalifikowany, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.

Wsparcie do materiału siewnego w ramach ekoschematów powinno być połączone z ekoschematem Rolnictwo węglowe lub ekoschematem Biologiczna uprawa, lub uprawą innej praktyki rolniczej korzystnej dla klimatu i środowiska, tj. międzyplonem ścierniskowym lub ozimym. Przy czym powierzchnia, na której realizowany jest dodatkowy ekoschemat/praktyka/wariant nie wlicza się do limitu powierzchni 300 ha, natomiast wlicza się do limitu łączenia nie więcej niż 2 płatności na jednej powierzchni.

Uprawy przeznaczone na przedplon lub poplon nie są objęte płatnościami.

Szacowane stawki płatności wyniosą*:

- ✓ zboża i ich mieszanki – 26,74 EUR/ha
- ✓ rośliny strączkowe – 43,37 EUR/ha
- ✓ ziemniaki – 112,13 EUR/ha

*Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Rzeczywista wysokość stawek za 2025 r. będzie znana na początku października 2025 r. – po przekazaniu przez ARiMR zweryfikowanych danych oraz ogłoszeniu przez Europejski Bank Centralny kursu wymiany do przeliczania kwot płatności za 2025 r.

Ekoschematy obszarowe w 2025 r.

Ekoschemat Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi	Liczba pkt/ha
➤ Praktyka: Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt 0,3 - 2 DJP/ha TUZ od 1.04 - 30.09 poza Naturą 2000	5
➤ Praktyka: Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe	5
➤ Praktyka: Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia: a) w wariancie podstawowym	1
➤ Praktyka: Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia: b) w wariancie z wapnowaniem	3
➤ Praktyka: Zróżnicowana struktura upraw	3
➤ Praktyka: Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji	2
➤ Praktyka: Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo	3
➤ Praktyka: Uproszczone systemy uprawy	3
➤ Praktyka: Wymieszanie słomy z glebą	1
Ekoschematy:	Stawka płatności EUR/ha
❖ Obszary z roślinami miododajnymi	269,21
❖ Integrowana Produkcja Roślin	146,07-342,70
❖ Biologiczna uprawa - Mikrobiologiczne środki ochrony roślin	89,89
❖ Biologiczna uprawa - Nowy od 2025 r.: Nawozowe produkty mikrobiologiczne	22,47
❖ Retencjonowanie wody na TUZ	63,15
❖ Grunty wyłączone z produkcji - zakaz wypasu i koszenia oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin	126,52
❖ NOWY od 2025 r.: Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany	26,74 - 112,13

Ekoschemat Dobrostan zwierząt – zmiany od 2025 r.

Wariant Dobrostan tuczników:

1. Zwiększenie dopuszczalnej odległości między siedzibą stada loch, od których mogą pochodzić tuczniki kwalifikujące się do płatności dobrostanowej a siedzibą gospodarstwa beneficjenta **z obecnych 50 km do 100 km.**
Efekt - zwiększenie dostępności prosiąt dla rolników zainteresowanych realizacją ekoschematu Dobrostan zwierząt dla tuczników.
2. Obniżenie współczynnika przeliczania tuczników na DJP **z poziomu 0,3 do poziomu 0,1.**
Efekt - wsparcie dobrostanowe będzie przyznawane do większej niż dotychczas liczby sztuk fizycznych tych zwierząt w gospodarstwie, tj. płatnością zostanie objętych 1500 szt. tuczników rocznie zamiast dotychczasowych 500 szt. przy zachowaniu tej samej stawki płatności.

Ekoschemat Dobrostan zwierząt – zmiany dla 2024 r.

Dla kampanii 2024 r. wydłużono termin na:

- określenie w systemie IRZplus przeznaczenia bydła do opasu **do 14 marca 2025 r.** (dot. wariantu Dobrostan opasów), oraz
- odbycie obowiązkowego jednorazowego **szkolenia z metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej** - rolnik będzie mógł ukończyć szkolenie także w ciągu **7 dni od otrzymania wezwania z ARiMR.**

Ekoschemat Dobrostan zwierząt (1)

ŚWINIE I BYDŁO – system punktowy

Rolnik może wybrać, jakie praktyki (z dostępnych poniżej) będzie realizować w swoim gospodarstwie:

- **zwiększenie co najmniej o 20% albo 50%* powierzchni bytowej** w pomieszczeniach/budynkach (świnie i bydło),
- **utrzymanie na ściółce** ze słomy lub podobnego materiału lub wydzielenie części ze ściółką ze słomy lub podobnego materiału o powierzchni pozwalającej zwierzętom na jednoczesny odpoczynek (świnie i bydło),
- **zapewnienie wypasu** (bez uwięzi), co najmniej przez 6 godz./dzień przez 120 dni w okresie pastwiskowym tj. od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej (bydło),
- **zapewnienie wybiegu** (bez uwięzi), co najmniej przez 4 godz./dzień przez cały rok, w okresie pastwiskowym, praktykę zapewnienia wybiegu uznaje się za zrealizowaną, jeżeli w tym okresie rolnik realizuje praktykę wypasu co najmniej przez 8 godz./dzień (bydło),
- **późniejsze odsadzenie młodych od matki** - cielęta - nie wcześniej niż w 5. dniu od dnia ich urodzenia a prosięta - nie wcześniej niż w 35. dniu od dnia ich urodzenia (świnie i bydło),
- **utrzymanie w cyklu zamkniętym** - płatność przyznawana jest do tuczników kwalifikujących się do płatności w ramach wariantu Dobrostan tuczników i urodzonych w danym gospodarstwie, a rolnik realizuje jednocześnie wariant Dobrostan loch i wariantu Dobrostan tuczników,
- **utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu jakości** - krowy mamki i opasy - QMP, lochy i tuczniki – QAFP, z tytułu obowiązujących w tych systemach ograniczeń w zakresie stosowania antybiotyków (świnie i bydło).

* Nie dotyczy bydła utrzymywanego na uwięzi.

Ekoschemat Dobrostan zwierząt (2)

Wsparcie za utrzymywanie zwierząt w warunkach lepszych niż określone w powszechnie obowiązujących przepisach.

Wysokość płatności dobrostanowych [pkt/szt.] - zwierzęta objęte systemem punktowym - maksymalna wartość 1 pkt wynosi 22,47 EUR

- czyli ok. 100 zł (1 EUR = 4,45 zł)*

Grupa technologiczna Praktyka	Świnie		Bydło utrzymywane bez uwięzi				Bydło utrzymywane na uwięzi		
	Lochy	Tuczniki	Krowy mleczne	Krowy mamki w budynkach/pomieszczeniach	Krowy mamki - system otwarty	Opasy	Krowy mleczne	Krowy mamki w budynkach/pomieszczeniach	Opasy
Zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 20%	3,9	0,4	6,9	3,6	3,8	0,8	nd	nd	nd
Utrzymywanie na ściółce	1,6	0,6	1,0	0,9	nd	0,9	1,0	0,9	0,9
Późniejsze odsadzanie młodych	2,7	nd	1,7	nd	nd	nd	1,7	nd	nd
Cykl zamknięty	nd	0,3	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Wybieg	nd	nd	2,0	1,5	nd	2,8	2,0	1,5	2,8
Wypas	nd	nd	3,1	1,5	nd	2,9	3,1	1,5	2,9
Zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 50%	9,3	0,6	10,0	9,1	nd	2,0	nd	nd	nd
Utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu QAFP/QMP z tytułu ograniczonego stosowania antybiotyków w tych systemach	1,9	0,5	nd	2,5	2,5	1,3	nd	nd	nd
Maksymalna suma pkt	10,1 albo 15,5	1,8 albo 2	14,7 albo 17,8	10 albo 15,5	6,3	8,7 albo 9,9	7,8	3,9	6,6

* Wartość punktu płatności dla każdej kampanii ustalona jest wg kursu EUR/PLN z ostatniego dnia września oraz liczby zwierząt (zatwierdzonych), które kwalifikują się do płatności w okresie przestrzegania wymogów, ustalonej przez ARiMR na podstawie danych zawartych w IRZ Plus.

Płatności w obrębie danej grupy zwierząt są przyznawane z zastosowaniem poniższych progów degresywności:

- do 100 DJP – 100%
- od 100-150 DJP – 75%
- powyżej 150 DJP – brak płatności

Degresywność płatności nie dotyczy płatności przyznawanych na zasadach uproszczonych do zwierząt utrzymywanych w systemie rolnictwa ekologicznego lub w ramach praktyk dot. krajowych systemów jakości QMP lub QAFP.

Ekoschemat Dobrostan zwierząt (3)

Płatność dobrostanowa w odniesieniu do owiec, kóz, koni i drobiu

W przypadku owiec, kóz, koni i kur niosek płatność przysługuje za realizację pakietu wymogów, natomiast w odniesieniu do drobiu rzeźnego (kurczęta brojlery, indyki z przeznaczeniem do produkcji mięsa) rolnik będzie mógł je utrzymywać zgodnie z pakietem wymogów a dodatkowo wybrać praktykę utrzymywania zgodnie z wymogami systemu QAFP.

Szacowana wysokość stawek płatności w odniesieniu do owiec, drobiu, koni i kóz*	
Grupa zwierząt	EUR/szt.
Owce	34,72
Kury nioski	3,18
Kurczęta brojlery – pakiet podstawowy	0,045
Kurczęta brojlery utrzymywane zgodnie z systemem jakości QAFP	0,038
Indyki z przeznaczeniem do produkcji mięsa – pakiet podstawowy	0,67
Indyki z przeznaczeniem do produkcji mięsa utrzymywane zgodnie z systemem jakości QAFP	0,24
Konie utrzymywane w pomieszczeniach/budynkach	97,22
Konie utrzymywane w systemie otwartym	44,02
Kozy	33,53

*Stawki płatności dla każdej kampanii ustalone są wg kursu EUR/PLN z ostatniego dnia września oraz liczby zwierząt (zatwierdzonych), które kwalifikują się do płatności w okresie przestrzegania wymogów, ustalonej przez ARiMR na podstawie danych zawartych w IRZ Plus.

Płatności w obrębie danej grupy zwierząt są przyznawane z zastosowaniem poniższych progów degresywności:

- do 100 DJP – 100%
- od 100-150 DJP – 75%
- powyżej 150 DJP – brak płatności

Degresywność płatności nie dotyczy płatności przyznawanych na zasadach uproszczonych do zwierząt utrzymywanych w systemie rolnictwa ekologicznego lub w ramach praktyk dot. krajowych systemów jakości QMP lub QAFP.

Płatności obszarowe II filaru WPR

**(ekologiczne, rolno-środowiskowo-klimatyczne, ONW,
leśno-zadrzewieniowe)**

Interwencja Rolnictwo ekologiczne (1)

- **Wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników**, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w prawodawstwie unijnym i krajowym.
- **Wsparcie do powierzchni różnych grup upraw** prowadzonych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego: w okresie konwersji i po okresie konwersji.
- **Premia dla gospodarstw z produkcją zwierzęcą.**
- **Beneficjent** - rolnik objęty nadzorem jednostki certyfikującej w ramach systemu kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym.
- **Warunki kwalifikowalności:**
 - posiadanie gospodarstwa rolnego o powierzchni UR nie mniejszej niż 1 ha;
 - prowadzenie produkcji rolnej zgodnie z przepisami określonymi m.in. w rozporządzeniu PE i Rady (UE) 2018/848 oraz w ustawie o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej;
 - płatność do powierzchni użytków rolnych (GO, TUZ, uprawy trwałe – sadownicze).

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

- zmiany od 2025 r.

- **zmiana brzmienia wymogu dotyczącego sposobu użytkowania TUZ**, co umożliwi rolnikom prowadzenie całorocznego wypasu zwierząt;
- **wprowadzenie uproszczenia polegającego na odejściu od obowiązku wskazywania numerów identyfikacyjnych zwierząt** (dla gatunków oznakowanych numerami indywidualnymi) lub liczby zwierząt (dla gatunków oznakowanych grupowo) przy składaniu oświadczeń zawierających zgody rolników, którzy ubiegają się o płatności ekologiczne do powierzchni upraw paszowych na gruntach ornych lub do trwałych użytków zielonych (TUZ) w ramach tzw. „grupy rolników” oraz rolników ubiegających się o premię za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą;
- **dostosowanie nazewnictwa upraw kukurydzy** w ramach rozporządzenia ekologicznego do rozwiązania przyjętego dla wszystkich interwencji objętych PS WPR; w przypadku Pakietu 1. Uprawy rolnicze lista roślin wspieranych zostanie uzupełniona o pozycję „**kukurydza – plantacja nasienna**”;
- **przeniesienie uprawy soczewicy jadalnej** z Pakietu 2. Uprawy warzywne do Pakietu 1. Uprawy rolnicze oraz przeniesienie **uprawy babki lancetowatej** z Pakietu 3. Uprawy zielarskie do Pakietu 1. Uprawy rolnicze – **zmiana wchodzi w życie od kampanii 2026 r.**

Interwencja Rolnictwo ekologiczne (2)

Grupy upraw	Stawki płatności [zł/ha]			
	w okresie konwersji	po okresie konwersji	w okresie konwersji z premią	po okresie konwersji z premią
Uprawy rolnicze	1 697	1 571	2 270	2 144
Uprawy warzywne	3 021	2 391	3 594	2 964
Uprawy zielarskie	1 856		2 429	
Uprawy paszowe na GO Warunek posiadania zwierząt min. 0,3 DJP/ha	1 638	1 504	2 211	2 077
TUZ - Warunek posiadania zwierząt min. 0,3 DJP/ha	1 043		1 616	
Podstawowe uprawy sadownicze	3 105	1 961	3 678	2 534
Uprawy jagodowe	2 495	2 213	3 068	2 786
Ekstensywne uprawy sadownicze	1 326		1 899	
Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi - Warunek posiadania zwierząt min. 0,3 DJP/ha	1 640		2 213	
<i>Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą - Warunek posiadania zwierząt 0,3-1,5 DJP/ha</i>	573		-	

PROW 2014 – 2020

Pakiet 4. Cenne siedliska
i zagrożone gatunki
ptaków na obszarach
Natura 2000

Pakiet 5. Cenne siedliska
poza obszarami Natura
2000

Pakiet 8. Ekstensywne
użytkowanie łąk i
pastwisk

Plan Strategiczny 2023 – 2027

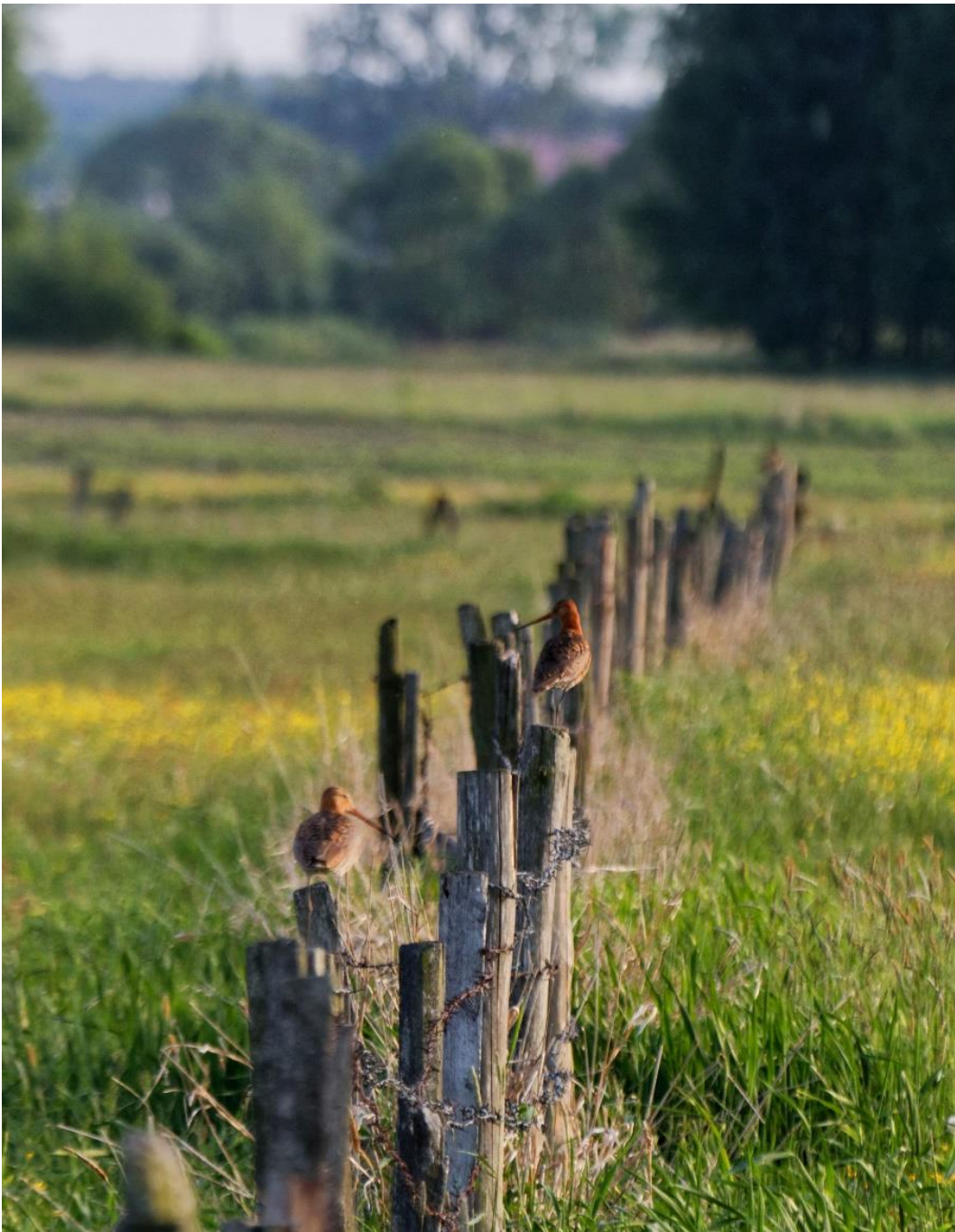
- Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000
- Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000
- Interwencja 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne – zmiany od 2025 r.

- **umożliwienie realizacji zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w sposób bardziej elastyczny**, tj. umożliwienie realizacji działań ochronnych określonych w PZO albo PO ustanowionych dla obszarów Natura 2000;
- **uproszczenie wdrażania wariantów dotyczących dubelta i wodniczki** w zakresie kwalifikacji powierzchni, poprzez wykorzystanie, oprócz funkcjonujących obecnie warstw cyfrowych opracowanych przez GIOŚ, również warstw cyfrowych opracowanych przez GDOŚ;
- **uproszczenie kwalifikacji działek rolnych lub przyrodniczych** w przypadkach, gdy występują na nich niewielkie powierzchnie znajdujące się w granicach warstw cyfrowych GDOŚ lub GIOŚ lub niewielkie fragmenty są wyłączone z tych granic;
- **zniesienie kar** stosowanych w przypadku pozostawiania powierzchni nieskoszonych w innych częściach działki niż zaznaczono we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej;

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne (1)

- 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 (912 - 1 612 zł/ha)**
 - budżet ok. 237 mln EUR, planowana powierzchnia ok. 265 tys. ha
- 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 (912 - 1 612 zł/ha)**
 - budżet ok. 301 mln EUR, planowana powierzchnia ok. 350 tys. ha
- 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 (836 zł/ha)**
 - budżet ok. 17,7 mln EUR, planowa powierzchnia ok. 31 tys. ha

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne (2)

Interwencja 1 i 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i poza nimi – wdrażane warianty

- Wariant 1.1/2.1. Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe
- Wariant 1.2/2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla
- Wariant 1.3/2.3. Murawy
- Wariant 1.4/2.4. Półnaturalne łąki wilgotne
- Wariant 1.5/2.5. Półnaturalne łąki świeże
- Wariant 1.6.1/2.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe
- Wariant 1.6.2/2.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające
- Wariant 1.7/2.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyc, krwawodziób i czajka)
- Wariant 1.8/2.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego
- Wariant 1.9/2.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki
- Wariant 1.10/2.10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza

Interwencje rolno- środowiskowo-klimatyczne (3)

4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych powyżej 15 lat: jabłonie, grusze, czereśnie, wiśnie, śliwy - budżet ok. 700 tys. EUR (2 117 zł/ha)
5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - budżet ok. 6,8 mln EUR:
 1. **Wariant Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin** (1 411 zł/ha),
 2. **Wariant Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin** (1 619 zł/ha)

Uprawa/wytwarzanie materiału siewnego zagrożonych erozją genetyczną **odmian regionalnych lub amatorskich, odmian gatunków marginalnych, roślin rzadko uprawianych** określonych w przepisach krajowych; maksymalna powierzchnia wsparcia w ramach wariantów 1 i 2 nie może być łącznie większa niż 5 ha dla gatunku/odmiany.

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Bydło mleczne i mięsne (wsparcie do samic i samców)

2738 lub 1752 zł/szt.

- polskie czerwone, biało-żółte, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe

Konie (wsparcie do samic i samców)

2185 - 5925 zł/szt.

- koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim)

Owce (wsparcie do samic; stawka uwzględnia utrzymanie samców)

500 zł/szt.

- wrzosówka, świniarka, olkuska, polska owca górska odmiany barwnej, merynos odmiany barwnej, uhruska, wielkopolska, żelaźnieńska, korideil, kamieniecka, pomorska, cakiel podhalański, merynos polski w starym typie, czarnogłówka, owca pogórza, polska owca górska i biało-żółta owca mięsna

Świnie (wsparcie do samic i samców)

1335 zł/szt.

- puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra

Kozy (wsparcie do samic; stawka uwzględnia utrzymanie samców)

953 zł/szt.

- karpacka, koza kazimierzowska i koza sandomierska

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne - Bioróżnorodność na gruntach ornych

7. Bioróżnorodność na gruntach ornych – budżet ok 2,8 mln EUR

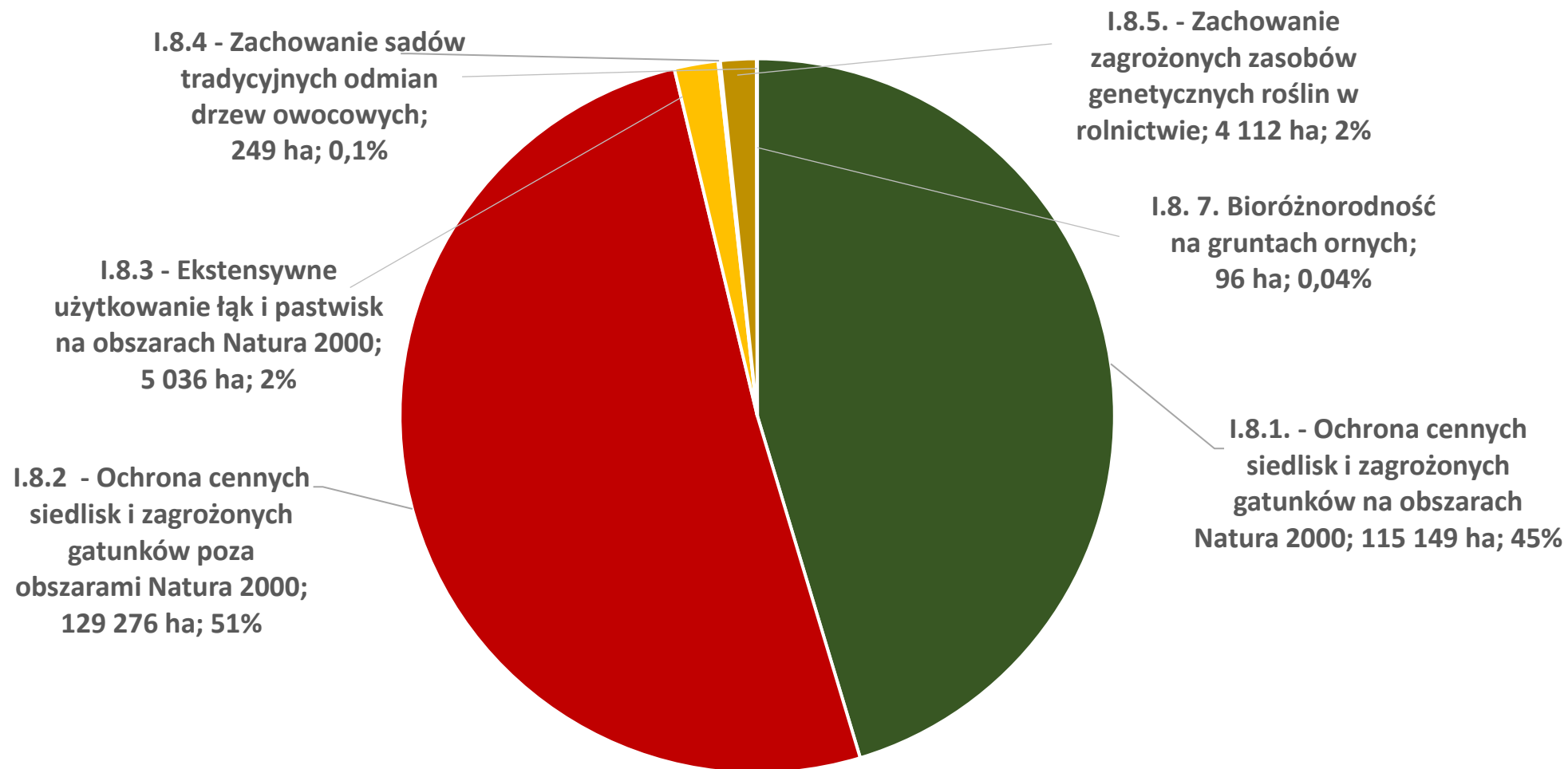
➤ **Wariant Wieloletnie pasy kwietne** (3 501 zł/ha)

Wysiew mieszanek wielogatunkowych (min. 8 gatunków, w tym roczne i wieloletnie) w formie pasów o szerokości od 3 do 20 m i powierzchni co najmniej 0,1 ha, a następnie utrzymanie wieloletnich pasów kwietnych.

➤ **Wariant Ogródki bioróżnorodności** (2 342 zł/ha)

Uprawa roślin przewidzianych do wsparcia w ramach wariantu 1. Interwencji Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie oraz roślin zielarskich i warzywnych określonych w przepisach krajowych oraz materiałów pozyskanych z kolekcji banków genów; wykorzystanie minimum 15 gatunków; powierzchnia od 0,1 do 0,5 ha.

Deklarowana powierzchnia [ha] dla poszczególnych wariantów rśk - kampania 2024 r.

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne (4)

Kontynuowane są zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach PROW 2014-2020 w zakresie:

- Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone,
- Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000,
- Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000.

Ich realizacja zakończy się z dniem 14 marca 2027 r.

Interwencje leśno-zadrzewieniowe (1)

Interwencje		Budżet na lata 2023-2027 (EUR)	Powierzchnia (ha) w latach 2023-2027	Powierzchnia wnioskowana (ha) w latach 2023-2024
Interwencje leśno- zadrzewieniowe (inwestycje)	Zalesianie gruntów rolnych	11,62 mln	2,5 tys.	376 ha
	Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych	12,00 mln	11,4 tys.	5 569 ha
	Tworzenie zadrzewień śródpolnych	6,00 mln	1,9 tys.	68 ha
	Zakładanie systemów rolno-leśnych	6,00 mln	4,9 tys.	209 ha
	Łącznie nowe interwencje leśne i zadrzewieniowe	35,62 mln	20,7 tys.	6,2 tys. ha

Zalesianie gruntów rolnych (1)

Beneficjent:

- **Rolnik**, będący właścicielem gruntu, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem
- **Jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw**, będące właścicielami gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne - jednakże przyznawana im pomoc obejmuje jedynie koszty założenia uprawy leśnej tzw. wsparcie na zalesianie.

Warunki uzyskania wsparcia

Pomoc przyznawana jest do gruntów:

- wykazanych w ewidencji gruntów i budynków jako grunty rolne (tj. GO lub sady),
- o powierzchni co najmniej 0,1 ha i szerokości większej niż 20 m, przy czym wymagania, które dotyczy szerokości gruntu, nie stosuje się, jeżeli grunty te graniczą z lasem lub obszarem zalesionym,
- przeznaczonych do zalesienia w dokumentach planistycznych gminy,
- dla których sporządzony jest plan zalesienia przez Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Wsparcie udzielane jest do powierzchni nie większej niż 40 ha/rok.

Zalesianie gruntów rolnych (2)

Pomoc udzielana jest w formie:

1. **Wsparcia na zalesianie** stanowiącego jednorazową, zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów wykonania zalesienia, w wysokości **16 059 zł/ha** w warunkach korzystnych oraz w wysokości **17 436 zł/ha** - na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12° oraz poniesionych kosztów zabezpieczenia przed zniszczeniem drzew lub krzewów.
2. **Premii pielęgnacyjnej** stanowiącej zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów utrzymania i pielęgnowania nowo wykonanego zalesienia (**1 377 zł/ha** - w warunkach korzystnych oraz **1 584 zł/ha** na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°), jak również terenów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej (**972 zł/ha** - w warunkach korzystnych oraz **1 264 zł/ha** na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°), wypłacaną corocznie przez 5 lat.
3. **Premii zalesieniowej** stanowiącej zryczałtowaną płatność z tytułu utraconych dochodów z działalności rolniczej w wyniku wykonanego zalesienia lub utrzymania gruntu zalesionego wskutek sukcesji naturalnej, w wysokości **1 438 zł/ha**, wypłacaną corocznie, przez:
 - 5 lat do gruntów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej,
 - 12 lat do zalesionych gruntów rolnych.

Tworzenie zadrzewień śródpolnych

Beneficjent:

- **Rolnik**, będący właścicielem gruntu, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem.
- **Jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw**, będące właścicielami gruntów rolnych - ale przyznawana im pomoc obejmuje jedynie koszty utworzenia zadrzewienia.

Pomoc przyznawana jest na założenie zadrzewienia:

- **na gruntach ornych** poprzez **posadzenie od 1 500 do 2 500 szt. drzew lub krzewów na 1 ha**;
- **ogrodzonego lub zabezpieczonego** przed zniszczeniem przez zwierzynę: osłonkami lub 3 palikami lub wełną owczą lub repelentami;
- do łącznej powierzchni nie większej niż 40 ha na rok.

Istnieje możliwość skonsultowania planowanego wykonania zadrzewienia z doradcą rolnośrodowiskowym.

Pomoc obejmuje:

1. **Koszty założenia**, w wysokości **10 892 zł/ha** - w warunkach korzystnych oraz w wysokości **13 664 zł/ha** - na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°, a także **koszty zabezpieczenia** przed zniszczeniem drzew lub krzewów.
2. **5-letnią premię na pielęgnację i utrzymanie** wykonanego zadrzewienia, w wysokości **2 494 zł/ha**.

Zakładanie systemów rolno-leśnych

Systemy rolno-leśne to sposób użytkowania gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze, przynosząc tym samym liczne korzyści środowiskowo-klimatyczne.

Beneficjent: Rolnik, będący właścicielem gruntu, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem.

Pomoc przyznawana jest na założenie systemu rolno-leśnego:

- **na gruntach ornych i TUZ** (z wyłączeniem TUZ na obszarach Natura 2000), na których prowadzona jest działalność rolnicza,
- w formie rzędowej (na gruntach ornych) lub pastwiskowej (na TUZ),
- poprzez **posadzenie od 150 do 250 szt. drzew lub krzewów na 1 ha**,
- w którym **drzewa lub krzewy zostaną zabezpieczone przed zniszczeniem** osłonkami lub 3 palikami lub wełną owczą lub repelentami,
- do powierzchni nie większej niż 40 ha/rok.

Istnieje możliwość skonsultowania planowanego wykonania systemu rolno-leśnego z doradcą rolnośrodowiskowym.

Pomoc obejmuje:

1. **Koszty założenia**, w wysokości **3 092 zł/ha** - w warunkach korzystnych oraz w wysokości **3 199 zł/ha** - na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°, a także **koszty zabezpieczenia** przed zniszczeniem drzew lub krzewów.
2. **5-letnią premię na pielęgnację i utrzymanie wykonanego systemu rolno-leśnego**, w wysokości **300 zł/ha**.

Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych (1)

Interwencja obejmuje nasadzenia zwiększające różnorodność biologiczną w lasach prywatnych poprzez dywersyfikację struktury leśnej oraz składu gatunkowego drzewostanów. Wsparciem objęte jest też wykonywanie cięć pielęgnacyjnych, które przyczyniają się do zwiększania odporności drzewostanów na zmiany klimatyczne.

Beneficjent: Właściciele lasów prywatnych lub ich stowarzyszenia lub wspólnoty gruntowe.

Pomoc jest przyznawana do lasów:

- dla których opracowany jest Uproszczony Plan Urządzenia Lasu lub dla których zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasu;
- o powierzchni co najmniej 0,1 ha;
- nieobjętych 5 letnią premią pielęgnacyjną przyznawaną w ramach działania zalesieniowego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz interwencji zalesieniowej Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Wsparcie udzielane jest do powierzchni nie większej niż 40 ha/rok.

Niezbędnym dokumentem w procesie ubiegania się o pomoc jest plan inwestycji zwiększających bioróżnorodność lasów prywatnych sporządzony nieodpłatnie przez Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych (2)

Pomoc udzielana jest na:

1. Przebudowę składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie w wysokości **13 026 zł/ha** - w warunkach korzystnych oraz w wysokości **14 052 zł/ha** - na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12° oraz zabezpieczenie przed zniszczeniem drzew lub krzewów.
2. Przebudowę składu gatunkowego drzewostanu przez dolesianie luk lub odnowienie drzewostanu uszkodzonego w wysokości **16 385 zł/ha** - w warunkach korzystnych oraz w wysokości **18 103 zł/ha** - na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12° oraz zabezpieczenie przed zniszczeniem drzew lub krzewów.
3. Zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu w wysokości **8 385 zł/ha** - w warunkach korzystnych oraz w wysokości **9 026 zł/ha** - na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12° oraz zabezpieczenie przed zniszczeniem drzew lub krzewów.
4. Założenie remizy – **2 588 zł/inwestycję** (0,1 ha) oraz wykonanie jej ogrodzenia.
5. Założenie strefy ekotonowej – **11 986 zł/ha** oraz zabezpieczenie przed zniszczeniem drzew lub krzewów.
6. Cięcia pielęgnacyjne w wysokości **1 566 zł/ha** - w warunkach korzystnych oraz w wysokości **2 295 zł/ha** - na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°.

Interwencje leśno-zadrzewieniowe (2)

Wniosek o przyznanie wsparcia na interwencje leśne i zadrzewieniowe należy złożyć w terminie

od dnia 1 czerwca do dnia 31 lipca.

Aby zapewnić długotrwały efekt środowiskowy do wykonanych zalesień, zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych przysługują również premie na ich pielęgnację.

O premie te można ubiegać się w terminie składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich, tj. **od dnia 15 marca do dnia 15 maja.**

- Wniosek należy złożyć do ARiMR, wyłącznie w postaci elektronicznej – za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus.
- Dostęp do aplikacji odbywa się za pośrednictwem PUE, dostępnej na stronie: <https://www.gov.pl/web/arimr>

Interwencje leśno-zadrzewieniowe – zmiany od 2025 r.

- **rozszerzenie listy gatunków drzew i krzewów**, którymi mogą być wykonane zadrzewienia oraz systemy rolno-leśne o **drzewa owocowe odmian tradycyjnych**,
- **dodanie nowego kryterium wyboru operacji**, w ramach którego preferowane będą zalesienia, zadrzewienia i systemy rolno-leśne wykonane przy użyciu **co najmniej 4 różnych gatunków** drzew lub krzewów, z czego udział drzew lub krzewów najmniej licznego gatunku lub rodzaju spośród czterech najliczniejszych wynosić będzie co najmniej 10%.

Płatności ONW (1)

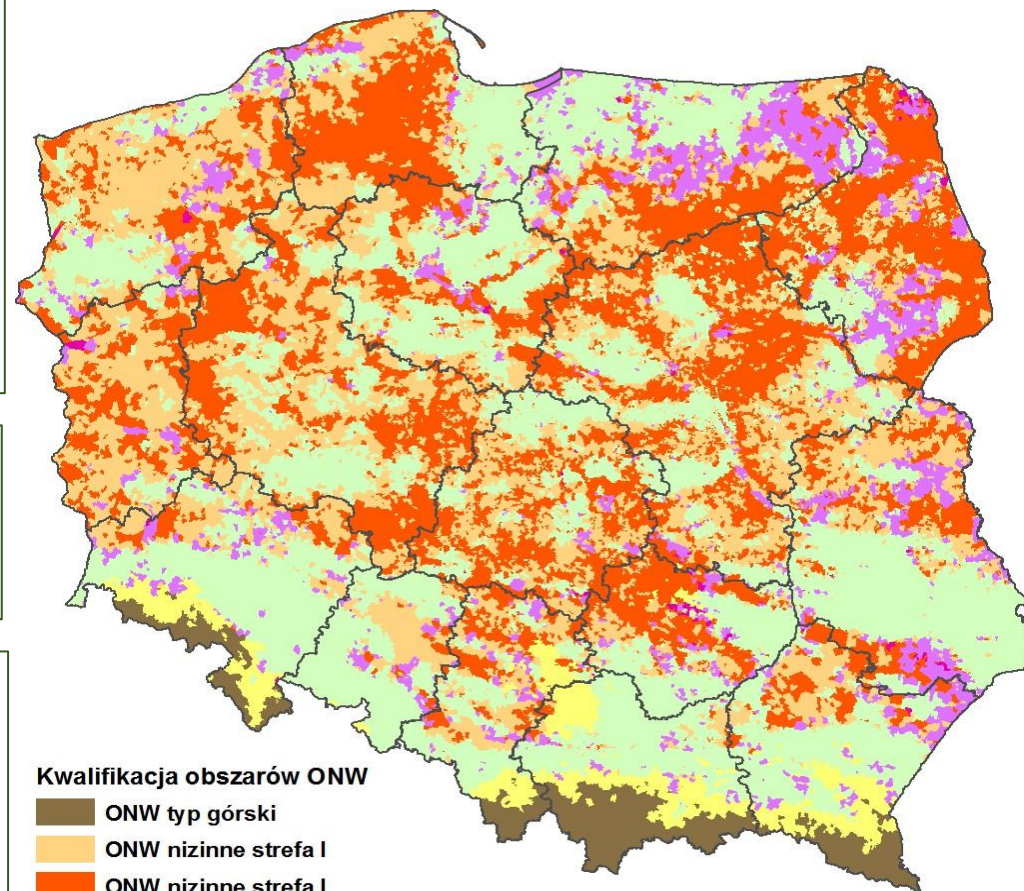
Beneficjent: rolnik prowadzący działalność rolniczą na wyznaczonych obszarach ONW

Forma wsparcia: pomoc w formie rocznej płatności na hektar użytków rolnych położonych na obszarach, na których występują ograniczenia naturalne dla produkcji rolnej tzw. obszarach ONW, z uwzględnieniem degresywności stawek

Degresywność stawek:	do 25 ha	– 100% płatności
	25,01 - 50 ha	– 50% płatności
	50,01 - 75 ha	– 25% płatności

Budżet: 1,285 mln euro

Średniorocznie (na kampanię) o płatności ONW ubiega się ok. **770 tys. rolników** na łączną powierzchnię ok. **7 mln ha** oraz wypłacanych jest około **1,4 mld złotych**.

Kwalifikacja obszarów ONW

- ONW typ górski
- ONW nizinne strefa I
- ONW nizinne strefa II
- ONW typ specyficzny (podgórskie)
- ONW typ specyficzny (WWRPP i WCTP) - strefa
- ONW typ specyficzny (WWRPP i WCTP) - strefa
- Poza ONW

Płatności ONW (2)

Wsparcie w ramach interwencji jest udzielane w zależności od rodzaju obszaru ONW, z podziałem na:

- płatności dla obszarów, na których występują znaczące ograniczenia naturalne (**ONW z ograniczeniami naturalnymi**) w podziale na dwie strefy:

- **ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I**
- **ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II**

Wyznaczanie obszarów z ograniczeniami naturalnymi zostało wykonane w oparciu o jednolite w całej UE kryteria biofizyczne dotyczące, warunków klimatycznych, pokrywy glebowej oraz ukształtowania terenu.

Podział na strefy wynika ze zróżnicowania stopnia występowania ograniczeń naturalnych na danym terenie, mierzonych krajowym wskaźnikiem Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP).

W zależności od przynależności do strefy (I lub II), wsparcie to wynosi odpowiednio: **179 zł/ha/rok i 264 zł/ha/rok**

- płatności dla obszarów charakteryzujących się innymi szczególnymi ograniczeniami (**ONW typ specyficzny**) w podziale na dwie strefy:

- **ONW typ specyficzny strefa I**
- **ONW typ specyficzny strefa II**

Wyznaczenie zostało wykonane w oparciu o wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP) oraz wskaźnik cenności przyrodniczo-turystycznej (WCPT). Do ONW typ specyficzny strefa I zaliczają się gminy lub obręby ewidencyjne o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych.

Obszary, w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m. oraz obszary z niekorzystnymi warunkami dla produkcji rolnej (wartość WWRPP poniżej 52 punktów), które nie zostały włączone do ONW z ograniczeniami naturalnymi na podstawie kryteriów biofizycznych.

W zależności od przynależności do strefy (I lub II), wsparcie to wynosi odpowiednio: **179 zł/ha/rok i 264 zł/ha/rok**

Płatności ONW (3)

- płatności dla obszarów górskich (**ONW typ górski**)

wsparcie wynosi **450 zł/ha/rok**

do obszarów ONW typ górski zalicza się gminy i obręby ewidencyjne, w których zgodnie z numerycznym modelem terenu (NMT) ponad połowa użytków rolnych jest położona powyżej wysokości 500 m n.p.m.

- płatności dla gospodarstw rolnych posiadających minimalną obsadę zwierząt, co najmniej 0,3 DJP/ha UR w całym gospodarstwie.

w zależności od przynależności do obszaru ONW, wsparcie to wynosi odpowiednio:

- **829 zł/ha/rok dla ONW typ górski** oraz
- **676 zł/ha/rok ONW tzw. typ podgórski**

płatności te przysługują do obszarów położonych na obszarach **ONW typ górski** i tzw. **podgórski** czyli obszarów ONW typ specyficzny strefy II, które spełniają warunek „**co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m.**”

Dziękuję za uwagę

Więcej informacji dostępnych jest na stronie MRiRW:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/wsparcie-z-ps-wpr>

